

Una nova generació de catalans (II)

Comportament polític juvenil

Raül Tormos* | rtormos@gmail.com

L'idea entorn a la moderació dels plantejaments polítics de la joventut a mesura que es van fent grans està força arrelada a l'imaginari col·lectiu, plantejament basat en una hipòtesi marcada pel cycle de vida. Tot i ser un concepte àmpliament acceptat, l'estudi de Tormos constata que la realitat és molt més complexa i que si les diferències entre joves i grans tenen una arrel generacional, aquests canvis poden acabar transformant el mapa polític català.

Aquesta és la segona part d'un article presentat en el número d'hivern de la revista *Eines per a l'esquerra nacional*¹. En la primera part s'analitza el paper que juga l'edat en un seguit d'actituds i comportaments polítics dels catalans. A partir d'enquestes del Centre d'Estudis d'Opinió

---

1 Fe d'errata: degut a un error de maquetació aliè a l'autor de l'article, la taula 1 de la pàgina 37 de la primera part de l'article incorpora unes dades incorrectes a la mitjana dels més grans de 30 anys. Podeu consultar les dades correctes a la versió electrònica de la publicació (www.irla.cat/publicacions).

* Investigador del Departament de Ciència Política de la UAB

Tot i que se sol vincular l'interès per la política al cycle de vida, no es pot descartar l'impacte generacional: la cohort més motivada és la que té com a experiència formativa la transició

(CEO)², s'estudia la prioritat que els catalans concedeixen als diferents problemes polítics, s'explora el seu concepte de bon ciutadà, així com la participació en associacions i en activitats polítiques no electorals. L'objectiu és trobar diferències entre joves i grans i intentar formular hipòtesis sobre les causes d'aquestes diferències. En alguns casos poden estar més vinculades al cycle de vida de les persones, i en d'altres a la generació a la que pertanyen.

En aquesta segona part, l'article centra l'atenció en una altra sèrie d'actituds i comportaments més estrictament polítics que defineixen l'electorat català. Seguint la mateixa estratègia d'anàlisi, s'estudien les diferències per motiu d'edat en la motivació per la política, el nivell de coneixements i informació sobre temes polítics, i els mitjans de comunicació preferits per informar-se. A continuació, s'explora la percepció que es té de la influència dels diferents nivells de govern en la vida de les persones. Tot seguit, s'estudien els valors polítics; en concret se'n presenten dos dels primordials a l'hora d'ubicar els individus en els eixos de competència política a Catalunya: la ideologia esquerra-dreta i el sentiment de pertinença. També s'analitza el model òptim desitjat de relació entre Catalu-

nya i Espanya, la proximitat a les institucions catalanes i la confiança en els polítics. Per estudiar el vincle entre ciutadans i partits es té en compte la simpatia per les diverses formacions polítiques. Finalment, es centra l'atenció en el comportament electoral a les passades eleccions al Parlament de Catalunya.

Motivació per la política

Una de les diferències entre joves i grans més freqüentment identificades fa referència a la motivació i l'interès per la política. En el cas de Catalunya, l'estudi del període 1991-2002 amb dades de l'Institut de Ciències Polítiques i Socials (ICPS) constata que els grans gairebé sempre demostren més interès per la política que els joves.³ Així i tot, també es manifesta una tendència a l'augment de la motivació dels joves, fins i tot en grau superior als grans, en períodes excepcionals. Les evidències per al 2006 amb dades dels Baròmetres d'Opinió Política del CEO mostren un nivell d'interès per la política similar entre joves i grans. Si es té en consideració l'evolució històrica d'aquest indicador, és possible que s'estigui produint un augment de l'interès per la política de la jo-

---

2 CEO, Enquesta sobre participació política a Catalunya, estudi R-372. Gener de 2007.

CEO, Baròmetres d'Opinió Política, estudi R-346. Març de 2006.

CEO, Baròmetres d'Opinió Política, estudi R-358. Juliol de 2006.

CEO, Baròmetres d'Opinió Política, estudi R-363. Octubre de 2006.

CEO, Baròmetres d'Opinió Política, estudi R-367. Novembre de 2006.

---

3 Tormos, R. La influència de l'edat en el comportament electoral a Catalunya. Cycle vital o generació?. Observatori Català de la Joventut – Generalitat de Catalunya. Col·lecció Estudis núm. 19. Barcelona, 2005.

L'augment de l'interès per la política de la joventut pot estar relacionada amb la seva mobilització contra les polítiques de la majoria absoluta del PP

ventut probablement a causa de factors contextuals. La situació política des del 2000 pot haver mobilitzat especialment aquest segment d'edat.

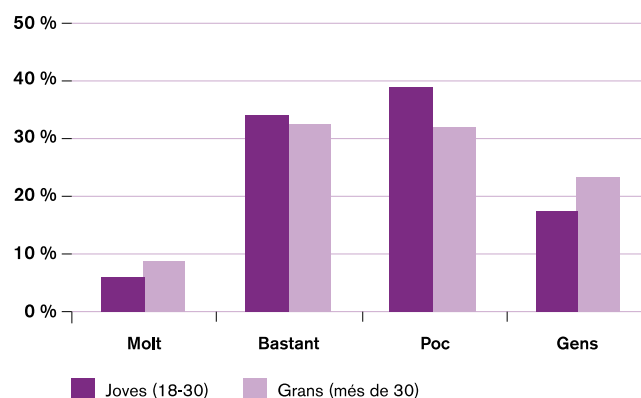
El gràfic 2 mostra l'interès per la política i la freqüència amb què es discuteix en els diversos segments d'edat. Habitualment, els joves de 18 a 24 anys solen tenir menys interès que el següent grup d'edat —els de 25 a 34 anys—. En el gràfic, en canvi, s'observa que tots dos grups tenen un nivell similar d'interès i de discussió política. L'explicació contextual guanya força si es té en compte que el segment més jove pertany precisament a la generació dels que fan 18 anys entre 2000 i 2006. En el gràfic s'observa com l'interès per la política i la freqüència amb què es discuteix de temes polítics augmenta clarament entre els que tenen de 45 a 64 anys, per tornar a descendir en els grups de més edat. Tot i que se sol vincular l'interès per la política a l'efecte del cicle de vida, no es pot descartar l'impacte generacional. De fet, la cohort més motivada políticament és també la que té com a experiències formatives la transició política i els anys previs.

Nivell de coneixements i d'informació sobre temes polítics

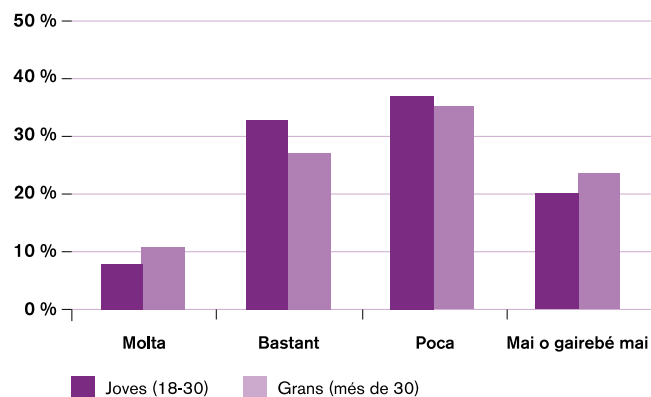
Quin és el nivell de coneixements sobre política dels joves? A l'enquesta de participació s'inclou una mesura de coneixement polític que té la virtut de ser objectiva, tot i

GRÀFIC 1. MOTIVACIÓ PER LA POLÍTICA PER EDAT (%)

INTERÈS PER LA POLÍTICA

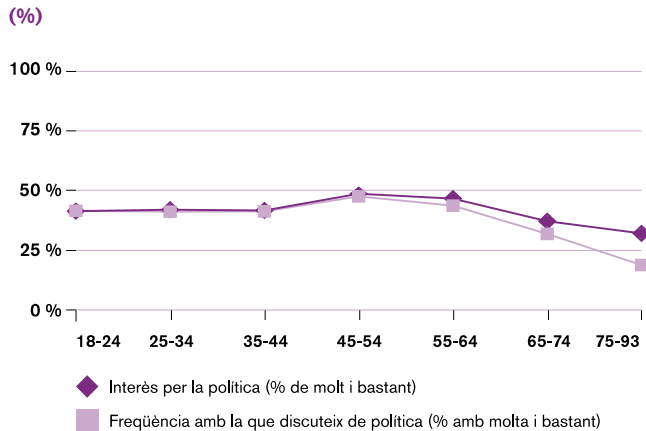
FREQÜÈNCIA AMB QUE ES DISCUTEIX DE POLÍTICA

Font: Elaboració pròpia a partir dels Baròmetres d'Opinió Política fusionats, CEO R-346, R-358, R-363 i R-367, 2006.

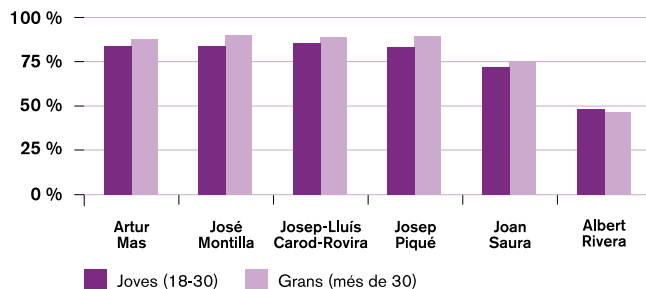
El nivell d'informació política augmenta progressivament amb l'edat, tot i que no es pot descartar l'efecte generació, com mostra el fet que la cohort més informada és la de la transició

GRÀFIC 2. MOTIVACIÓ PER LA POLÍTICA PER GRUPS D'EDAT (%)

Font: Elaboració pròpia a partir dels Baròmetres d'Opinió Política fusionats, CEO R-346, R-358, R-363 i R-367, 2006.

GRÀFIC 3. PERCENTATGE DELS QUE ENCERTEN A QUIN PARTIT PERTANY CADA LÍDER POLÍTIC PER EDAT

Font: Elaboració pròpia a partir de l'Enquesta de participació política, CEO R-372, 2006.

que molt bàsica. Es demana a l'individu que indiqui a quin partit pertanyen un seguit de líders polítics catalans. El percentatge d'encerts permet comparar el coneixement polític bàsic dels dos grups d'edat. Per tots els líders, excepte en el cas d'Albert Rivera, els grans tenen un percentatge d'encerts superior al dels joves. La diferència no és gaire gran, però significativa en tots els casos.

El grau de coneixement està molt relacionat amb el nivell d'informació. Els Baròmetres del CEO inclouen una mesura subjectiva de la informació política. Es combina els entrevistats que valorin el seu propi nivell d'informació sobre temes polítics. La comparació dels dos grups d'edat permet concloure que també són els grans els que creuen estar més informats políticament.

Com en el cas de l'interès per la política, es pot pensar que el coneixement polític i la informació està més relacionat amb el cicle vital que amb la generació. Els joves parteixen d'una experiència i un coneixement menor a causa de la seva edat. Però a mesura que es fan grans, adquireixen més bagatge, encara que sigui només com a conseqüència d'una exposició més prolongada a la informació política. En les últimes etapes de la vida s'acostuma a produir una desvinculació dels temes polítics i el nivell d'informació pot tornar a descendir. Aquesta interpretació articulada en torn a la influència del cicle de vida coincideix amb el gràfic 5 del nivell subjectiu d'informació política per grups d'edat. Tot i així, cal no descartar l'efecte de les generacions. El grup d'edat més informat, el que

En l'anàlisi de quins mitjans s'usen per informar-se de temes polítics, es pot observar que els joves utilitzen menys la ràdio que els grans, i força més internet.

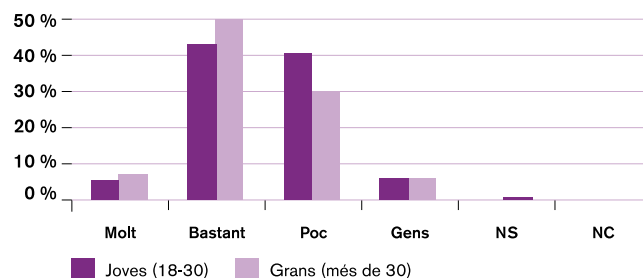
es troba en la franja dels 45 als 64 anys, és també el que va viure els moments de gran efervescència política de la transició democràtica, la gran il·lusió pel canvi de règim i les expectatives cap al nou. Això els pot haver polititzat una mica més que a les altres generacions per la resta de la seva vida. En canvi, les cohorts més recents, socialitzades ja en un entorn democràtic estable anirien reduint el seu grau d'informació en paral·lel al seu nivell de politització convencional.

Mitjans pels que s'informa de política

S'informen de política pels mateixos mitjans, els joves i els grans? Han influït d'alguna manera, els canvis recents en les noves tecnologies de la comunicació, en la manera d'informar-se de les noves generacions? De l'anàlisi de la pregunta sobre quins mitjans s'usen per informar-se dels temes polítics en l'enquesta de participació es pot observar que els joves utilitzen menys la ràdio que els grans, i força més internet.

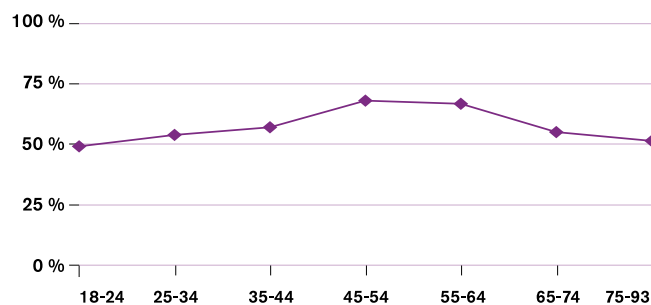
Es parteix del supòsit que els usos dels diferents mitjans varien en funció de la generació de pertinença. Les noves generacions s'han socialitzat en un entorn amb noves tecnologies i això les diferencia de les de més edat que han experimentat aquests fenòmens en un moment posterior del seu cicle vital. La televisió es manté com el mitjà majoritari a tots els grups generacionals, amb un

GRÀFIC 4. NIVELL AUTO-PERCEBUT D'INFORMACIÓ SOBRE TEMES POLÍTICS PER EDAT (%)

Font: Elaboració pròpia a partir dels Baròmetres d'Opinió Política fusionats, CEO R-346, R-358, R-363 i R-367, 2006

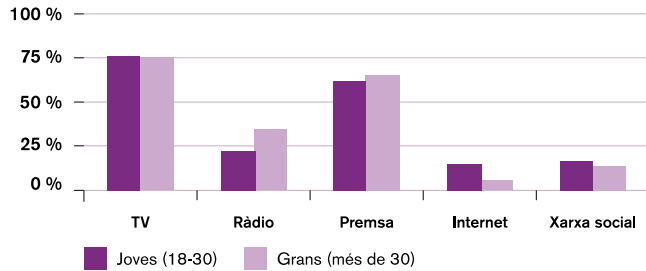
GRÀFIC 5. NIVELL AUTO-PERCEBUT D'INFORMACIÓ POLÍTICA PER GRUPS D'EDAT. PERCENTATGE DE MOLT I BASTANT INFORMATS

Font: Elaboració pròpia a partir dels Baròmetres d'Opinió Política fusionats, CEO R-346, R-358, R-363 i R-367, 2006

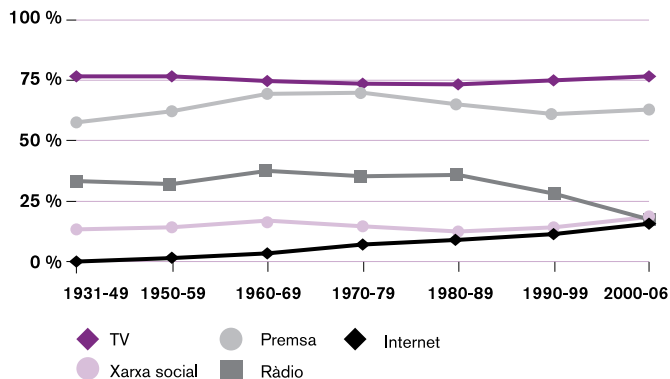
La televisió és el mitjà majoritari a tots els grups generacionals, amb un nivell de seguiment de prop del 80%, seguit per la premsa i la ràdio en pràcticament totes les generacions

GRÀFIC 6. MITJANS PELS QUE S'INFORMEN DE TEMES POLÍTICS PER EDAT (%)

Font: Elaboració pròpia a partir de l'Enquesta de participació política, CEO R-372, 2006.

GRÀFIC 7. MITJANS PELS QUE S'INFORMA DE POLÍTICA SEGONS GENERACIONS (%)

Font: Elaboració pròpia a partir de l'Enquesta de participació política, CEO R-372, 2006.

nivell de seguiment de prop del 80%. El següent és la premsa, menys present a les generacions més antigues, amb seguiment més intens a les generacions dels seixanta i setanta, i lleugerament menor a partir de la dels vuitanta. La ràdio es manté com el tercer mitjà en importància pràcticament a totes les generacions. Però a la cohort dels noranta comença a perdre rellevància, i a la del 2000 descendeix dràsticament compartint lloc amb internet i la xarxa social. És precisament la importància de l'ús d'internet com a mitjà d'informació política un dels trets distintius de la generació més recent de catalans. Les noves tecnologies de la comunicació, amb internet i els missatges de mòbil al capdavant, han jugat un paper important en les mobilitzacions polítiques recents en què han pres part els joves.

Si es comparen els canals de televisió preferits de joves i grans a l'hora de seguir els informatius, s'observa que els joves veuen menys TV3 que els grans, tot i continuar sent l'opció majoritària. Entre els joves augmenta el seguiment d'Antena 3 i Tele 5, cadenes privades d'àmbit espanyol. No és fins al quart lloc en les preferències d'aquest segment d'edat que trobem els informatius de TVE. Entre els grans, aquests telenotícies són els segons en importància. És possible que els joves s'hagin desvinculat d'aquest canal públic durant l'etapa de govern del PP, especialment en l'últim mandat amb acusacions d'influència política en la línia informativa. Un cop conclòs el període de govern popular, es dedueix que aquests joves

Els joves veuen menys TV3, tot i que continua sent l'opció majoritària, mentre que augmenta el seguiment d'Antena 3 i Tele 5

ja no van tornar a les files de TVE en quedar fidelitzats a les altres cadenes d'àmbit espanyol.

El seguiment que fan els joves dels informatius radiofònics és bastant similar al dels grans, tot i que cal considerar que en conjunt els primers utilitzen menys la ràdio per informar-se de qüestions polítiques. La lectura de diaris també segueix una pauta semblant en tots dos grups d'edat, amb la diferència que entre els joves el consum de premsa gratuïta és força més elevat.

Influència percebuda dels diferents nivells de govern

Quan s'analitza l'impacte que tenen per a cada generació les decisions que es prenen en els diferents nivells de govern, s'observen algunes diferències que cal remarcar. Tots els grups generacionals han considerat que les decisions que es prenen a l'ajuntament i a la Generalitat, els dos òrgans de govern territorialment més propers al ciutadà, són les que més els afecten. Les dues institucions empaten en grau d'influència i ocupen el primer lloc a totes les generacions, amb l'excepció de les dues més recents. En les cohorts dels noranta i del 2000 s'ha produït un canvi pel qual les decisions que es prenen al govern de la Generalitat es perceben com les més influents. Aquest canvi s'observa amb més claredat encara per la generació del 2000, la més recent. Una altra de les transformacions visibles és que les cohorts més recents

**TAULA 1. CANALS DE TELEVISIÓ
EN ELS QUE ES MIREN ELS INFORMATIUS PER EDAT**

Joves (18-30)	%	Grans (més de 30)	%
TV3	49,4	TV3	56,3
Antena 3	20,1	TVE 1	13,8
Tele 5	16,2	Antena 3	11,2
TVE 1	7,5	Tele 5	10,7
Cuatro	2,4	Cuatro	2,0
TVE 2	0,9	TVE 2	0,9
Canal 33	0,3	Canal 33	0,3

Font: Elaboració pròpia a partir dels Baròmetres d'Opinió Política fusionats, CEO R-346, R-358, R-363 i R-367, 2006.

La lectura de diaris també segueix una pauta semblant en tots els grups d'edat, amb la diferència que entre els joves el consum de premsa gratuïta és força més elevat

TAULA 2. LECTORS DELS DIVERSOS DIARIS PER EDAT. EN PERCENTATGES I ORDRE D'IMPORTÀNCIA.

Joves (18-30)	%	Grans (més de 30)	%
<i>El Periódico</i>	30,2	<i>El Periódico</i>	31,7
– en català	16,7	– en català	17,9
– en castellà	13,5	– en castellà	13,8
<i>La Vanguardia</i>	24,0	<i>La Vanguardia</i>	28,8
<i>El País</i>	12,2	<i>El País</i>	9,7
<i>Comarcals</i>	10,9	<i>Comarcals</i>	8,0
<i>Gratuïts</i>	9,6	<i>Gratuïts</i>	6,3
<i>Avui</i>	4,7	<i>Avui</i>	5,7
<i>El Punt</i>	2,8	<i>El Punt</i>	3,8
<i>El Mundo</i>	2,4	<i>El Mundo</i>	2,0
<i>Un diari esportiu</i>	1,2	<i>Un diari esportiu</i>	1,3
<i>ABC</i>	0,0	<i>ABC</i>	0,4

Font: Elaboració pròpia a partir dels Baròmetres d'Opinió Política fusionats, CEO R-346, R-358, R-363 i R-367, 2006.

creuen que les decisions preses a la UE tenen cada cop menys impacte en les seves vides. Des de la generació de la transició, cada nova cohort ha donat menys importància a aquest nivell de govern.

Però que les noves generacions creguin que les decisions del govern de la Generalitat tenen més influència en les seves vides, no està lligat necessàriament a que el conjunt d'institucions catalanes es percebin com a més properes. Quan es pregunta pel grau de proximitat de l'enquestat respecte a les institucions polítiques catalanes, s'observa que els joves s'hi troben significativament més distants que els grans. Si s'analitzen els resultats per generacions, és possible veure que, gairebé de forma lineal, cada nova cohort es mostra menys propera a les institucions catalanes. Partint del màxim de proximitat del 50,8% de la generació més antiga, es va descendant progressivament fins arribar al mínim del 30,2% de la cohort dels noranta. La bona notícia és que, com a mínim en la generació del 2000, no s'ha agreujat la tendència. En conjunt, aquesta desvinculació es pot interpretar com una certa desafecció de les generacions més noves respecte a l'entramat institucional català que, tot i ser percebut com força important per l'impacte que té en les seves vides, es considera allunyat de la seva realitat i dels seus problemes.⁴

4 Per realitzar aquest treball només s'han estudiat dades relatives a la percepció ciutadana de la proximitat de les institucions catalanes. En aquest sentit, cal realitzar una investigació més àmplia per comprovar si aquesta desafecció és un fenomen general que també efecte a altres àmbits institucionals –com pot ser

Totes les generacions veuen les decisions de l'ajuntament i de la Generalitat com les que més els afecten; menys les més joves, que copsen les del govern català com les més importants

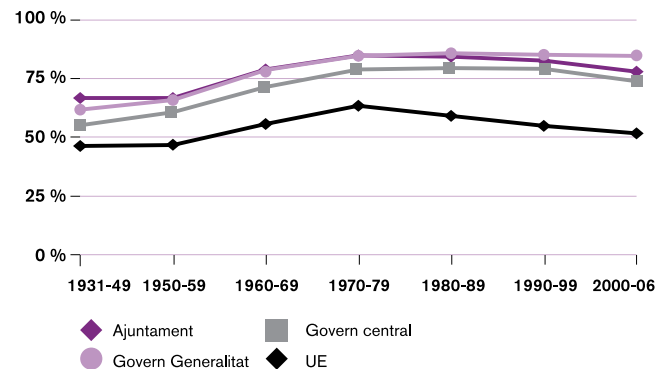
Aquesta aparent desafecció de les generacions més joves es confirma amb les valoracions de la confiança en els polítics catalans. Quan es demana als enquestats de les diverses cohorts que puntuïn la confiança que senten per la classe política catalana –en una escala de 0 a 10–, s'observa la mateixa tendència: com més jove és la cohort, més baixa és la puntuació mitjana. Del màxim de gairebé 6 punts de la generació més antiga, s'arriba al mínim de poc més de 4,5 dels joves dels noranta. Com a mínim la cohort del 2000 no continua aquesta tendència al descens, sinó que sembla estabilitzar-se.

Ideologia i sentiment de pertinença

Els valors polítics com la ideologia esquerra-dreta compleixen la funció de simplificar el mapa mental d'opcions polítiques disponibles en un eix unidimensional. Es pot ser d'esquerres, de centre o de dretes. I això té repercussions en les posicions que s'adopten respecte a les diverses polítiques concretes. L'eix esquerra-dreta també mesura la intensitat del posicionament: es pot ser més d'esquerres o més de dretes que una altra persona o que un altre partit. Els partits i els ciutadans acaben utilitzant aquest esquema per autoubicar-se i prendre decisions. Els electors voten

¹l'espanyol i l'europeu– i si hi ha diferents graus de distanciament en cada institució.

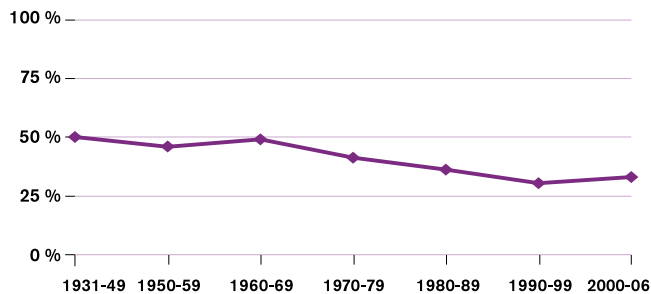
GRÀFIC 8. GRAU EN QUE LES DECISIONS DE LES INSTITUCIONS AFECTEN L'ENQUESTAT PER GENERACIONS. PERCENTATGE DE MOLT I BASTANT

Font: Elaboració pròpia a partir de l'Enquesta de participació política, CEO R-372, 2006.

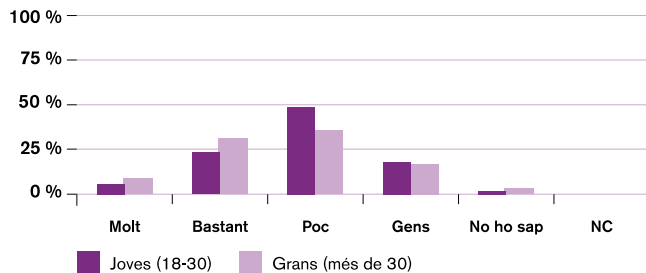
Des de la cohort de la transició, cada nova generació ha donat menys importància a les decisions preses a la UE

GRÀFIC 9. PROXIMITAT A LES INSTITUCIONS POLÍTIQUES CATALANES PER GENERACIONS. PERCENTATGE DE MOLT I BASTANT PROPERS

Font: Elaboració pròpia a partir de l'Enquesta de participació política, CEO R-372, 2006.

GRÀFIC 10. NIVELL DE PROXIMITAT A LES INSTITUCIONS POLÍTIQUES CATALANES PER EDAT (%)

Font: Elaboració pròpia a partir de l'Enquesta de participació política, CEO R-372, 2006.

partits que consideren més propers a les seves posicions ideològiques, i els partits busquen la ubicació del votant mitjà per poder maximitzar els seus resultats. És d'aquesta manera que la ideologia esquerra-dreta acaba tenint un impacte important en el vot. En recerques anteriors,⁵ s'ha pogut constatar aplicant mètodes edat-cohort-període que la ideologia està més relacionada amb factors generacionals que no pas del cicle de vida. La persona no canvia ideològicament tant a mesura que es fa gran, sinó que són les experiències formatives, les que defineixen generacions amb valors diferents de les altres.

En els qüestionaris del Baròmetre d'Opinió Política del CEO es recull un dels indicadors més habituals de la ideologia esquerra-dreta. L'enquestat ha d'ubicar-se en una escala de deu posicions, sent 1 l'extrema esquerra i 10 l'extrema dreta. Aquests qüestionaris també inclouen una de les altres dimensions imprescindibles per analitzar el comportament polític català, el sentiment de pertinença. Es pregunta a l'enquestat si se sent només català, més català que espanyol, tan català com espanyol, més espanyol que català o només català. En el gràfic 12 es representen conjuntament les posicions mitjanes de les set generacions en un espai de dues dimensions definit per la ideologia esquerra-dreta en l'eix d'abscisses –1 extrema

5 Tormos, R. *La influència de l'edat en el comportament electoral a Catalunya. Cicle vital o generació?*. Observatori Català de la Joventut – Generalitat de Catalunya. Col·lecció Estudis número 19. Barcelona, 2005.

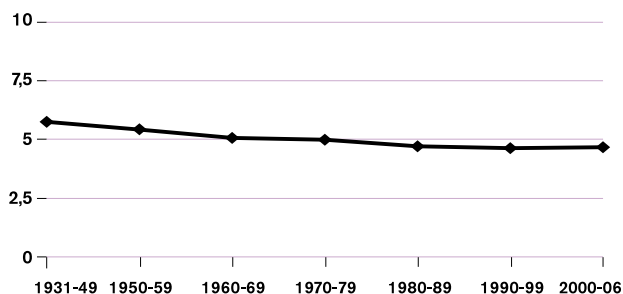
Els joves es troben significativament més allunyats de les institucions polítiques catalanes: cada nova cohort, gairebé de forma lineal, s'hi mostra menys propera

esquerra, i 10 extrema dreta— i el sentiment de pertinença en el d'ordenades -1 només espanyol, i 5 només català—. La generació més jove, la que ha fet 18 anys entre 2000 i 2006, apareix com la ubicada en posicions ideològiques més d'esquerres i amb un sentiment de pertinença més català. Les generacions dels noranta, vuitanta i fins i tot la dels setanta s'ubiquen també bastant a l'esquerra i amb un sentiment de pertinença força català. En canvi, les cohorts més antigues es caracteritzen per postures ideològiques més centristes i un sentiment català lleugerament més moderat, especialment en el cas de la generació dels seixanta. Des del punt de vista ideològic i nacional, gairebé cada nova generació s'ha anat definint cap a posicions una mica més d'esquerres i catalanistes.

Relacions entre Catalunya i Espanya

Quan s'analitza més en concret quina és la forma d'encaix preferida entre Catalunya i Espanya, s'observen un seguit de diferències entre joves i grans. El percentatge de joves que creuen que Catalunya hauria de ser només una regió d'Espanya és lleugera, però significativament menor que el dels grans. L'opció amb més suport a tots dos grups d'edat, la dels que consideren que Catalunya hauria de continuar sent una comunitat autònoma d'Espanya, rep un percentatge una mica més alt entre els joves. En aquest mateix grup d'edat es redueix, en

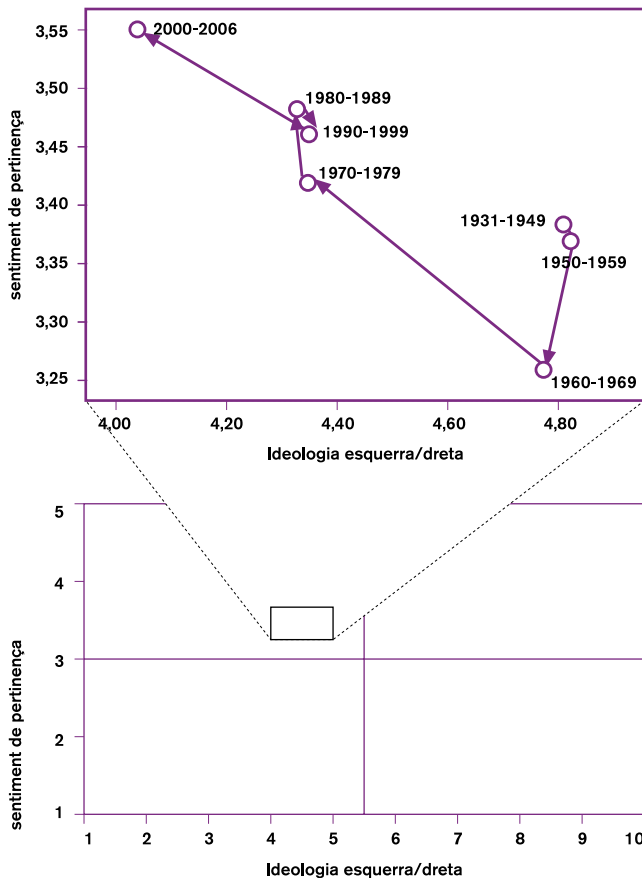
GRÀFIC 11. GRAU DE CONFIANÇA EN ELS POLÍTICS CATALANS PER GENERACIONS. EN MITJANES (ESCALA 0-10)

Font: Elaboració pròpia a partir dels Baròmetres d'Opinió Política fusionats, CEO R-346, R-358, R-363 i R-367, 2006.

Des del punt de vista ideològic i nacional, gairebé cada nova generació s'ha anat definint cap a posicions una mica més d'esqueres i catalanistes

GRÀFIC 12. IDEOLOGIA ESQUERRA/DRETA I SENTIMENT DE PERTINÈNCIA PER GENERACIONS. EN MITJANES

Font: Elaboració pròpia a partir dels Baròmetres d'Opinió Política fusionats, CEO R-346, R-358, R-363 i R-367, 2006.

canvi, el nombre dels que aposten per Catalunya com un Estat dins una Espanya federal. Aquesta opció inconformista amb l'*status quo*, però més moderada que l'alternativa independentista, té més adeptes entre els grans. Precisament, la preferència per la solució independentista, que implicaria per Catalunya convertir-se en un Estat independent, és més freqüent entre els joves, gairebé assolint el 20%.

En conjunt no es pot afirmar que els joves d'avui siguin més inconformistes que els grans pel que fa a l'encaix de Catalunya a Espanya, ja que el percentatge de joves que prefereixen que Catalunya segueixi sent una comunitat autònoma fins i tot ha augmentat. A més, el nombre d'inconformistes que volen més autonomia per Catalunya és similar a tots dos grups d'edat: entre el 48 i el 49%. La diferència és que els inconformistes joves són més extremistes que els grans, fent que guanyi punts l'opció de trencar amb el projecte d'Espanya davant l'alternativa federal.

Si s'analitza l'evolució de les preferències per generacions, s'observa que l'opció independentista ha guanyat adeptes progressivament. A partir de la generació dels setanta, cada nova cohort té un percentatge una mica superior d'independentistes, fins arribar al seu màxim en la generació dels que fan 18 anys en l'etapa més recent, entre 2000 i 2006. En aquest grup la via independentista assolix el màxim del 23,2%. No obstant això, també ha guanyat adeptes l'opció conformista o satisfeta amb la si-

La ideologia està més relacionada amb factors generacionals que no pas amb el cycle de vida, en ser les experiències formatives les que defineixen cohorts amb valors diferents de les altres

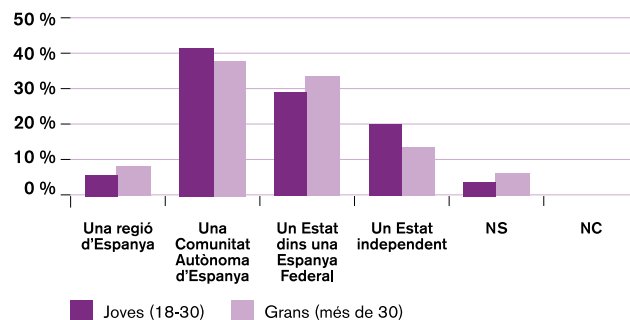
tuació actual en les dues cohorts més joves, en paral·lel a la pèrdua de pes de la via federal.

Simpatia de partit

Entre els valors polítics clàssics que influeixen en el comportament electoral destaca la identificació amb un partit polític. L'escola de Michigan als anys seixanta popularitza aquest indicador. Identificar-se amb un partit implica un seguit de vincles psico-afectius que uneixen l'elector amb la formació política. Aquest lligam apareix com a resultat de la socialització familiar o de la influència del context històric. Acostuma a veure's reforçat amb el temps. En sistemes multipartidistes com els europeus, se solen utilitzar versions adaptades de l'indicador nord-americà original. Una d'aquestes versions és la que apareix a l'enquesta de participació del CEO de 2006. Es pregunta als entrevistats per quin partit tenen més simpatia.

La simpatia pels dos partits grans, CiU i PSC, es troba en declivi en les generacions més joves. Aquestes opcions majoritàries entre els grans ja no ho són entre la joventut, entre els quals comparteixen protagonisme en peu d'igualtat amb Esquerra i ICV-EUiA. A la primera part de l'article, però, fèiem referència que els joves acostumen a sentir-se més atrets pels partits petits i amb posicions més extremes. Ara s'ha de veure si els bons resultats d'Esquerra i ICV-EUiA es mantindran a mesura que aquesta generació es faci gran, confirmant un possible

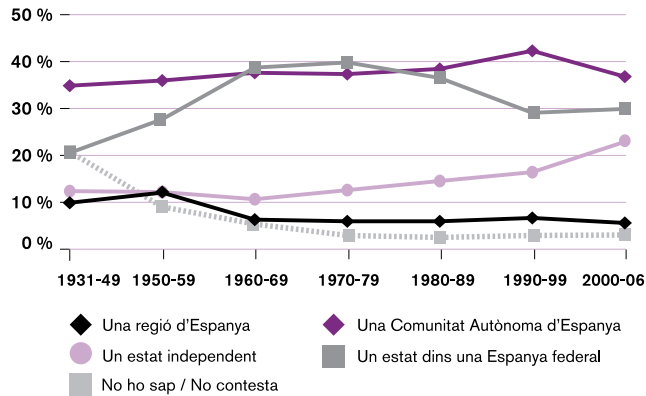
GRÀFIC 13. MODEL PREFERIT DE RELACIÓ ENTRE CATALUNYA I ESPANYA PER EDAT (%)

Font: Elaboració pròpia a partir dels Baròmetres d'Opinió Política fusionats, CEO R-346, R-358, R-363 i R-367, 2006.

La desafecció dels joves amb les institucions es confirma amb les valoracions de la confiança en els polítics catalans: com més jove és la cohort, més baixa és la puntuació mitjana

GRÀFIC 14. MODEL PREFERIT DE RELACIÓ ENTRE CATALUNYA I ESPANYA PER GENERACIONS (%)

Font: Elaboració pròpia a partir dels Baròmetres d'Opinió Política fusionats, CEO R-346, R-358, R-363 i R-367, 2006.

efecte generació; o es transformaran amb el temps a causa del suport creixent per una les dues formacions grans, CiU o PSC, definint un hipotètic efecte del cicle de vida.

De l'anàlisi del gràfic 15 se'n deriva que entre les cohorts més antigues, les dels anys trenta, quaranta i cinquanta, CiU n'és l'opció principal, seguida del PSC. Ambdues formacions polítiques es troben bastant distanciades de la resta, que constitueixen alternatives minoritàries. Per ordre d'importància, aquestes últimes són Esquerra, el PP, ICV-EUiA i C's. En la generació dels seixanta, la dels que ara tenen entre 55 i 64 anys, CiU i PSC es van igualant en importància gràcies al descens de la primera i l'augment de la segona. Per la seva banda, Esquerra comença a guanyar pes i a distanciar-se de les altres opcions. Però no és fins a la generació dels setanta –avui tenen entre 45 i 54 anys– que CiU perd clarament protagonisme en benefici del PSC, que passa a ser l'opció principal. La pèrdua de simpaties de CiU va en paral·lel a l'augment de les d'Esquerra i ICV-EUiA, que se li aproximen a no gaire distància. El PP, abans sempre per davant de C's, empata amb aquesta nova força política.

Entre la generació dels vuitanta, els que ara tenen de 35 a 44 anys, el PSC comença a descendir, tot i mantenir-se com la primera opció. CiU continua amb el mateix pes ja reduït en la generació anterior, però Esquerra augmenta clarament fins a superar-la lleugerament. En aquesta cohort, Esquerra i CiU gairebé empaten en el segon lloc a poca distància del PSC. ICV-EUiA, tot i aug-

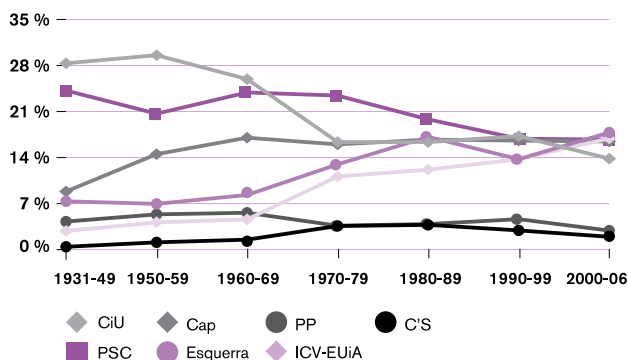
Pel que fa a les relacions entre Catalunya i Espanya, l'opció amb més suport a tots dos grups d'edat és la de continuar sent una comunitat autònoma d'Espanya

mentar lleugerament en nombre de simpaties, es queda en quart lloc. La conseqüència és que el mapa de les simpaties comença a fragmentar-se i dibuixa una estructura amb cinc opcions polítiques amb un pes cada cop més similar.

El panorama de la fragmentació de les simpaties s'accentua en la generació dels noranta. PSC i CiU empaten, però a molt poca distància d'Esquerra i ICV-EUiA, que també empaten. El PSC continua la tendència descendent i CiU manté les seves posicions des de la forta reducció experimentada en el pas de la generació dels seixanta a la dels setanta. La cohort més recent, la dels que avui tenen entre 18 i 24 anys, arriba al màxim de la fragmentació. Les tres forces del tripartit –PSC, Esquerra i ICV-EUiA– empaten i comparteixen el primer lloc, seguides a poca distància de CiU. La coalició nacionalista, que havia aconseguit controlar la davallada experimentada en la generació dels setanta, torna a patir una fuga de simpaties entre la última generació de catalans.

En les dues cohorts més joves, l'opció que realment guanya és la dels que no s'identifiquen amb cap partit. Aquesta situació es podria deure al cicle de vida, i no necessàriament a factors generacionals. Amb el pas del temps i l'acumulació d'experiència, els joves que ara no s'identifiquen amb cap partit s'acabarien decantant per algun d'ells, probablement un dels dos més grans: CiU o el PSC. D'altra banda, una part dels joves que ara s'identifiquen amb partits de grandària menor i més extrems en

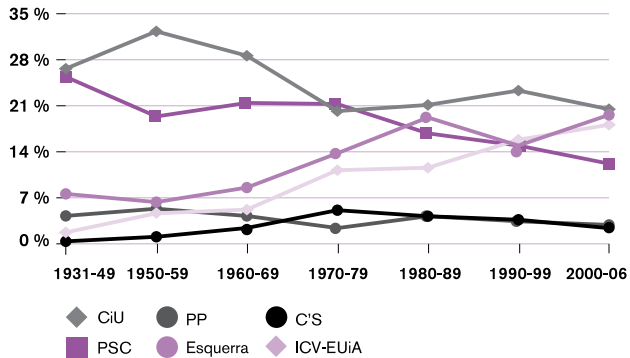
GRÀFIC 15. SIMPATIA CAP ALS PARTITS PER GENERACIONS (%)

Font: Elaboració pròpia a partir de l'Enquesta de participació política, CEO R-372, 2006.

El nombre d'inconformistes que volen més autonomia és similar a totes les edats. La diferència és que els joves advoquen per la via independentista davant l'alternativa federal dels grans

GRÀFIC 16. RECORD DE VOT A LES AUTONOMIQUES DE 2006 PER GRUPS D'EDAT (I). (%)

Font: Elaboració pròpia a partir de l'Enquesta de participació política, CEO R-372, 2006.

els seus plantejaments, com Esquerra i ICV-EUiA, podrien acabar moderant-se i optant per CiU o PSC. Llavors, el panorama fragmentat de les preferències dels joves d'avui, amb el temps s'aniria assemblant al dels grans. Però si en lloc de seguir la hipòtesi del cycle de vida, assumíssim la generacional, amb la distribució de les seves preferències, els joves d'ara podrien arribar a transformar en el futur el joc de la competència política a Catalunya. De fet, la posició en l'eix esquerra-dreta i el sentiment de pertinença d'aquesta nova generació confirma el sentit de les seves simpaties de partit. Si entenem que la ideologia es troba més relacionada amb l'efecte cohort, guanyaria rellevància la hipòtesi generacional.

Vot a les eleccions al Parlament de Catalunya de 2006

Quina translació tenen aquestes simpaties en el comportament electoral de les últimes eleccions al Parlament de Catalunya de 2006? Si atenem a la taula 3, els més joves han votat el PSC per sota del que reflectien les seves simpaties. En canvi, el segment jove de CiU es trobava fortament mobilitzat, així com el d'Esquerra i ICV-EUiA, d'acord amb el què expressen les seves simpaties. L'escenari electoral del 2006 indica que l'última generació de joves es desmarca clarament de la resta. Entre els més joves, les preferències estan força fragmentades. Si només votessin els joves del 2000, CiU, Esquerra i

La simpatia pels dos partits grans, CiU i PSC, es troba en declivi en les generacions més joves, on comparteixen protagonisme en peu d'igualtat amb Esquerra i ICV-EUiA

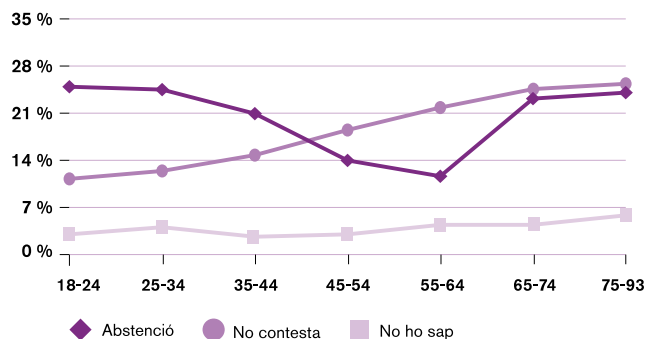
ICV-EUiA gairebé haurien empatat en la franja del 20%, amb la qual cosa el PSC obtindria un resultat prop de 10 punts per sota.

En el grup d'edat immediatament posterior –els de 25 a 34 anys–, CiU es desmarca com l'opció més votada amb el 24% dels sufragis. En segona posició es troben les tres forces del tripartit amb resultats similars d'entre el 15 i el 16%. El segment dels que tenen entre 35 i 44 anys aposten per CiU (21%), però també donen un suport elevat a Esquerra, que la segueix molt de prop (19%), i el PSC (17%). ICV-EUiA passa al quart lloc a una certa distància (12%).

En la resta de grups d'edat, els resultats de CiU i el PSC milloren molt i es converteixen en els partits hegemònics, mentre que les posicions d'Esquerra i ICV-EUiA empitjoren progressivament en paral·lel a l'augment de l'edat. En el grup dels que tenen entre 45 i 54 anys, el PSC i CiU es troben empatats, fins i tot amb un lleuger avantatge del PSC. Però entre els 55 i els 74 anys CiU guanya l'hegemonia a certa distància del PSC, i converteix Esquerra i ICV-EUiA en opcions minoritàries. En els grups d'edat més avançada, el descens d'Esquerra i ICV-EUiA és encara més acusat.

El baix resultat electoral del PSC entre els joves no es correspon amb el nivell de simpatia que genera aquest partit, que en realitat és similar al d'Esquerra i ICV-EUiA, i per sobre del de CiU. Això indica que el segment jove simpatitzant del PSC no s'ha mobilitzat suficientment a

GRÀFIC 17. RECORD DE VOT A LES AUTONÒMIQUES DE 2006 PER GRUPS D'EDAT (II). (%)

Font: Elaboració pròpia a partir de l'Enquesta de participació política, CEO R-372, 2006.

TAULA 3. SIMPATIA DE PARTIT CREUADA PEL RECORD DE VOT AUTONÒMIC DE 2006 DELS QUE TENEN ENTRE 18 I 24 ANYS. EN PERCENTATGES COLUMNNA.

		Simpatia de partit											
		CiU	PSC	Esquerra	PP	ICV-EUiA	C's	Altres	Cap	NS	NC	Total	N
Record de vot 2006	CiU	75,3	6,8	2,5	0,0	1,7	0,0	0,0	9,2	15,6	10,0	25,8	107
	PSC	2,1	45,3	0,0	0,0	1,7	0,0	18,2	3,5	0,0	0,0	15,2	64
	Esquerra	3,1	1,7	68,0	5,0	5,9	0,0	9,1	4,3	0,0	0,0	9,1	103
	PP	0,0	0,0	0,0	65,0	0,0	0,0	0,0	1,4	0,0	0,0	14,7	15
	ICV-EUiA	0,0	6,0	4,9	0,0	60,2	0,0	0,0	6,4	0,0	6,7	2,1	95
	C's	0,0	1,7	0,0	0,0	0,0	50,0	0,0	1,4	6,3	0,0	13,5	13
	Altres	0,0	0,0	2,5	0,0	1,7	14,3	18,2	2,1	0,0	3,3	1,9	13
	Abstenció	12,4	27,4	16,4	15,0	23,7	21,4	36,4	44,7	37,5	13,3	1,9	181
	Nul	0,0	0,9	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	2,1	0,0	0,0	0,6	4
	Blanc	1,0	3,4	1,6	0,0	2,5	7,1	18,2	9,2	9,4	0,0	4,1	29
	NS	0,0	1,7	1,6	0,0	1,7	0,0	0,0	2,8	12,5	6,7	2,3	16
	NC	6,2	5,1	2,5	15,0	0,8	7,1	0,0	12,8	18,8	60,0	8,8	62
	Total	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	
	N	97	117	122	20	118	14	11	141	32	30		702

Font: Elaboració pròpia a partir de l'Enquesta de participació política, CEO R-372, 2006.

TAULA 4. CORRESPONDÈNCIA ENTRE LA SIMPATIA DE PARTIT I EL RECORD DE VOT AUTONÒMIC DE 2006 PER GRUPS D'EDAT. EN PERCENTATGES.

	CiU	PSC	Esquerra	ICV-EUiA	PP	C's	Abst. / Cap
18-24	75,3	45,3	68,0	65,0	60,2	50,0	44,7
25-34	72,3	53,9	67,4	58,5	64,2	58,5	50,8
35-44	74,1	55,0	77,1	80,0	58,0	57,4	45,2
45-54	76,3	65,1	75,3	39,5	60,3	61,4	30,5
55-64	73,6	69,4	67,6	61,2	55,0	70,0	20,0
65-74	84,0	69,8	77,8	66,7	59,0	40,0	18,1
75-93	77,5	83,9	77,1	75,0	42,9	100,0	23,8

Font: Elaboració pròpia a partir de l'*Enquesta de participació política*, CEO R-372, 2006.

les eleccions catalanes de 2006. Aquesta afirmació queda corroborada amb la taula 3, en què es creuen el rècord de vot i la simpatia de partit exclusivament pel segment dels que tenen entre 18 i 24 anys, els joves de la generació del 2000.

L'anàlisi de la taula confirma que el partit en què la simpatia concorda menys amb el rècord és el PSC, clarament per sota la resta de partits. Què fa una part important dels joves simpatitzants socialistes en les eleccions al Parlament, en lloc de votar el PSC? Abstenir-se. El PSC no aconsegueix mobilitzar el vot jove de la manera que ho fan la resta de formacions, especialment CiU, Esquerra i el PP. ICV-EUiA també té certs problemes per

mobilitzar els seus simpatitzants joves. La falta de consistència entre simpatia i rècord de vot en el cas del PSC afecta especialment el segment més jove, ja que a mesura que augmenta l'edat, incrementa també la correspondència entre els dos indicadors. Així ho ratifica la taula 4, que presenta el percentatge de correspondència entre simpatia i rècord de vot per cada grup d'edat –la diagonal de la matriu de simpatia per rècord de vot–. La taula també permet comprovar com, en el cas de CiU, tots els grups d'edat estaven més mobilitzats i de forma homogènia a les últimes eleccions catalanes. Esquerra també té un electorat amb més activitat que el del PSC, tot i que és una mica menor entre els més joves.

Si assumíssim la hipòtesi generacional, la distribució de les preferències dels joves podria arribar a transformar el joc polític a Catalunya

Conclusions

En el conjunt dels dos articles, hem pogut albirar un perfil distintiu dels joves catalans que els separa dels grans en un seguit d'actituds i comportaments polítics. Les prioritats dels joves se centren en problemes materials bàsics que encara no han resolt, com l'habitatge i la feina. La seva idea de bon ciutadà és més laxa que la dels grans, especialment pel que fa la participació en les eleccions i en associacions. En conjunt, els joves pertanyen a menys associacions que els grans i s'abstenen més. Els joves han pres part en més actuacions de caràcter no institucionalitzat, enteses com a noves formes de participació. El seu nivell de motivació per la política és similar al dels grans, tot i que històricament es trobava sempre una mica per sota. El grau de coneixement i d'informació sobre política dels joves és lleugerament més baix. A l'hora d'informar-se de política utilitzen més internet i menys la ràdio que els grans. Segueixen més els informatius d'Antena 3 i Tele 5, i llegeixen més la premsa gratuïta.

Els joves creuen que les decisions que es prenen al govern de la Generalitat tenen cada cop més influència en les seves vides. Tot i així, se senten cada vegada més distants de les institucions catalanes i dipositen menys confiança en els seus polítics. Des del punt de vista ideològic i nacional, els més joves són més d'esquerres i se senten més catalans. Pel que fa a la forma d'encaix entre Catalunya i Espanya, l'opció independentista guanya

punts, tot i que en conjunt hi ha més joves que se senten còmodes amb el fet que Catalunya sigui una comunitat autònoma. Els joves demostren menys simpatia pels dos partits grans, CiU i PSC, i els fan compartir protagonisme en peu d'igualtat amb Esquerra i ICV-EUiA. Aquestes preferències en l'àmbit de les simpaties acaben tenint un reflex en el comportament electoral als comicis al Parlament de Catalunya de 2006. El vot dels joves es troba més fragmentat que el dels grans, ja que Esquerra i ICV-EUiA gairebé empaten amb CiU. El PSC no ha aconseguit mobilitzar la seva base de simpatitzants, i per això obté resultats per sota el que li correspondria. |

+ INFO

Libres

TORMOS, R., *La influència de l'edat en el comportament electoral a Catalunya. Cicle vital o generació?*. Observatori Català de la Joventut – Generalitat de Catalunya. Col·lecció Estudis núm. 19. Barcelona, 2005.

Fonts

- ▢ CEO, *Baròmetres d'Opinió Política, estudi R-346*. Març de 2006.
- ▢ CEO, *Baròmetres d'Opinió Política, estudi R-358*. Juliol de 2006.
- ▢ CEO, *Baròmetres d'Opinió Política, estudi R-363*. Octubre de 2006.
- ▢ CEO, *Baròmetres d'Opinió Política, estudi R-367*. Novembre de 2006.
- ▢ CEO, *Enquesta sobre participació política a Catalunya, estudi R-372*. Gener de 2007.

Enllaços

- ▣ Centre d'Estudis d'Opinió (CEO)
www.idescat.cat/cat/idescat/estudisopinio/
- ▣ Institut de Ciències Polítiques i Socials (ICPS)
www.icps.cat